

A megelőzési helyzet a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen

Dr Erdős Antal

Lőtér szabályok

A 6 szintes, közel 50 ezer m² alapterületű központi („K”) épületet kb. 100 éve 1906. és 1909. között építették. A tüzeset helyszíne a „K” épület mélyszintjén működő 150 m² –es lőtér az egyetem megépülése óta eredeti rendeltetéssel, mint lőtér működik. Jelenleg egy az egyetemhez kötődő egyesület működteti.

A lőtér legutóbbi idejű előéletéhez tartozik, hogy engedélyét 1997. márciusában BRFK engedély nélküli nagy kaliberű lőfegyverrel végzett lövészet miatt visszavonta. 1998. februárjában újból engedélyezte, de ekkor már kis- és nagy kaliberű lőfegyverek használatát is lehetővé tette a kiadott határozat. Amúgy a lőterek pincében történő elhelyezését tűzvédelmi jogszabály nem tiltja, az engedélyezésben a tűzoltóság nem működik közre. Ebben a témakörben csak a lőfegyver-kereskedő lőszer tárolóhelyének engedélyezésekor jár el szakhatóságként az illetékes megyei katasztrófavédelmi igazgatóság, ill. Budapesten a Fővárosi Tűzoltóparancsnokság (Fegyverekről és a lőszerokről kiadott 253/2004. (VIII. 31.) Korm. R. (43. § (5) bekezdés)

Milyen legyen a lőszertároló?

A nem kötelező, de vissza nem vont MSZ 15771-84 szabvány (a polgári felhasználású lőszer tárolási, kezelési és csomagolási előírásai) 4. fejezete tartalmazza a tárolóhelyiségek, a raktárhelyiségek előírásait is. Ezek szerint a tárolóhelyiség lehet az épület pincéjében, vagy emeleten is, de a szomszédos helyiségektől nem éghető anyagú, legalább 1 óra tűzállósági határértékű fallal kell elválasztani. E szabvány helyett jogszabály, műszaki követelmény a lőterekkel, lőszertárolással kapcsolatban tűzvédelmi előírást nem tesz.

Golyófogó fal

A lőterek golyófogó falazatának építésére tűzvédelmi, munkavédelmi követelmények nincsenek. A falakat mindig az adott helyen leggyakrabban előforduló, lehetőség szerint olcsó anyagokból alakítják ki, amelyek alkalmasak a lövedék mozgási energiájának tompítására.

A kérdéses lőtérben a fal tartószerkezete fából, a golyófogó része, pedig egy sorban elhelyezett használt gumiabroncsokból és

keményfából készült. Az abroncsok közti teret homokkal töltötték fel.

A tűzvédelmi jogszabályok érvényre juttatása

A Budapesti Műszaki Egyetem területén az épületek tűzveszélyességi osztályba sorolásától függően rendszeresen tartottak tűzvédelmi ellenőrzéseket. Ezekből a Központi Épületet érintő ellenőrzések hat tanszékét érintettek. Ezek során kirívó szabálytalanságokat nem találtak. (villamos berendezések időszakos tűzvédelmi felülvizsgálata, dokumentumok)

Tűzvédelmi létesítési követelmények teljesülése

A tűzesettel érintett épület épületszerkezetei, gépészete az építés időszakában érvényben lévő előírásoknak megfeleltek. A fal- és födém szerkezetek a jelenleg hatályos követelményeknek is eleget tesznek. A hő- és füstelvezetés hiánya a talajszint alatti helyiségekben a mai előírásoknak már nem felelne meg. A füst sajnos bármely irányban terjedni képes az épületben, mivel tűzgátló nyílászárók csak elvétve, füstterjedést gátló szerkezetek egyáltalán nem kerültek beépítésre.

A lőtér óvóhelynek minősített helyiségben működik.

Tűzvédelmi használati szabályok

A lőtérhez vezető közlekedési útvonalak, a környező csőfolyosók megközelítése a főbejárattól déli irányban, az Aulán keresztül a magasföldszinti közlekedő folyosóról nyíló

melléklépcsőházon keresztül történik. A mélyszintre érve a lépcsőházból balra fordulva rövid csőfolyosón át közlekedve egy négyzet alapú térből jobbra fordulva nyílik a lőtér előtere (kb. 30 m²-es helyiség). E helyiségből balra, kb. középtájon található a lőtér helyiség bejárata.

Az Egyesület rendelkezik Lőtér szabályzattal, amely szabályozza a lőszer, lőpor és a fegyverek használatát, a lőtérnapló vezetési kötelezettséget, amelyből kideríthető a lőtéren tartózkodók létszáma és a felhasznált lőszer mennyisége. A lőtéren fegyvereket és lőszert nem tárolnak. Lövészet alkalmával csak azokat a fegyvereket viszik be a helyiségbe, amelyeket használnak, illetve a napi szükségletnek megfelelő lőszert. A fegyverek és a lőszer tárolása az épület talajszint feletti, erre a célra kialakított helyiségében történik.

- A lőtér környezetében a mélyszinten található helyiségek (raktárak, csőfolyosók amelyek közműalagútként funkcionálnak) a BME Központi Üzem kezelésébe tartoznak és az ottani használati szabályokat az üzem Tűzvédelmi Szabályzatában határozták meg. Hiányossága a szabályozásnak, hogy a lőtér speciális követelményei (lőszertárolás, lőportárolás, stb.) mind az általános központi, mind a helyi szabályozásokból kimaradtak.
- A tűzszakaszonkénti besorolás is hiányzik, mivel az épületben ilyen célra nincsenek beépítve füst-, illetve tűzgátló nyílászárók.
- **Az erősáramú villamos berendezések** időszakos tűzvédelmi szabványossági felülvizsgálatát 2003-ban elvégezték (OTSZ 39. § (9) bekezdés c) pontja). A készült minősítő iratban a lőtér villamos berendezéseivel kapcsolatban megállapított hibák nem jelentősek (lámpatestek búrának hiánya, kötéscsatlók fedelének hiánya, lógó vezetékek).
- Az épületben **beépített tűzjelző berendezés** van telepítve. A lőtér helyiségben füstérzékelő volt elhelyezve a helyiség kijáratának közelében. A helyiség alapterületét és kialakítását figyelembe véve az érzékelő elhelyezése és száma nem volt megfelelő. A helyiségben legalább két db érzékelőt kellett volna telepíteni lehetőség szerint egyenletes elosztásban. Ebből adódhat a kézi jelzésadón történő tűzjelzést követő kb. 3 perces késedelmes jelzése. Ezt a tűzjelző berendezést a 80-as évek végén telepítették. Abban az időszakban a műszaki fejlettség még nem állt olyan magas színvonalon, hogy az érzékelők telepítési helyét pontosabban meg tudták volna határozni. A berendezés időszakos karbantartása megtörtént, a központ működőképes állapotban volt, a lőtéren elhelyezett automatikus érzékelő és a magasföldszinti kézi jelzésadó működött, azt használták is.
- A tüzeset helyszínén és a megközelítési útvonalakon **tűzoltó készülékek** megfelelő számban voltak elhelyezve és azok működőképesek voltak.
- A lőtéren a lövésektől keletkező por elszívására a golyófogó fal mögött szellőző ventilátor volt beépítve. Ez hő- és füstelvezetésre nem volt alkalmas. de a létesítés időszakában hő- és füstelvezetés kialakítása nem volt követelmény.
- A lőtér környezetében lévő közlekedési utak az ún. csőfolyosók eredetileg közműalagútnak épültek, de ennek egy rövid szakasza biztosítja a lőtérhez való bejutást. Ezen a folyosón, a fal mentén lévő csővezetékek alatt szabálytalanul (OTSZ 23. § (3) bekezdés), feltehetően selejtezésre váró számítógépeket, székeket tároltak. A lőtér melletti helyiségben rendezetlenül nem biztosítva az előírt közlekedési útvonalat villanszerelési anyagokat, kábeleket tárolnak. Ez azonban a tűz által érintett területen kívül esik.

- Alapvető hiányosságként állapítottuk meg, hogy a lőtérhez, a kiürítésre számításba vett folyosón csak elvétve voltak elhelyezve a menekülési irányt mutató feliratok, jelzőtáblák, amelyek a tűz kezdeti szakaszában a menekülést segítik. Ez az előírás azonban nem tűzvédelmi, hanem munkavédelmi szabályozás.

A vizsgálat során feltárt hiányosságok nem kirívóak, de befolyásoló tényező lehet egy tűzeset keletkezésében, illetve tűzeset során a menekülés, kiürítés, beavatkozás feltételeire kihatással lehet. A közlekedési utakon történő tárolással kapcsolatos hiányosságok a tűz keletkezésében közvetlenül szerepet nem játszottak, de az épület e részében tartózkodó személyek biztonsága, a beavatkozást végző tűzoltók munkájának akadályoztatása miatt felszámolásuk elengedhetetlen.

Célszerűnek tűnik a talajszint alatti területeken működő gazdálkodó szervezetek tevékenységének átfogó tűzvédelmi ellenőrzése.

Kezdeményezni kell a zártterű lőterek létesítési és használati biztonsági követelményeinek (munka-, lövészet-, tűzvédelmi biztonság) kidolgozását.

Dr Erdős Antal tű. ezds., parancsnok-helyettes
Fővárosi Tűzoltó-parancsnokság, Budapest